

Ur tidskriften *Clarté* 4/2009 [temanummer om fossila bränslen]

Mikael Nyberg

Fossilkapitalets sista strider

EU och USA ska rädda klimatet, meddelar Maud Olofsson efter ett möte med Vita husets företrädare. Men något annat står högst på dagordningen: "energisäkerheten", det vill säga västlänternas strävan att pumpa upp och förbränna de sista reserverna av fossilt bränsle.

PR-konsulter har numera i central roll i det politiska spelet. Partier, storföretag och myndigheter betalar professionella manipulatörer dyra pengar för att vända ut och in på den allmänna opinionen. Till standardknepen i branschen hör att marknadsföra nya namn på välkända företeelser. Politiska åtgärder som kan väntas möta folkligt motstånd går lättare att sälja in om de förpackas i en tilltalande språklig dräkt, det är tanken.

Ett av de mest användbara PR-orden är "utanförskap". Så snart regeringen försämrar a-kassa eller sjukförsäkring kommer det på tal. Åtgärderna sägs syfta till att ge "starkare incitament för människor att ta sig ur sitt utanförskap". Det låter omtänksamt.

Ordet lanserades i stor skala i den stora omläggningen av Sveriges utrikes- och säkerhetspolitik i början av 1990-talet. EU-anslutningen handlade i ja-sidans propaganda inte om att överge den svenska modellen och dess neutralitet och alliansfrihet. Det gällde i stället att bryta "utanförskapet". Vi skulle inte stänga den dörr Europa öppnat för oss, utan frimodigt kliva in och sätta oss vid bordet för att vara med och påverka. Ingvar Carlsson och Mona Sahlin försäkrade oss att socialdemokratins folkhem på så sätt skulle erövra Europa, LO garanterade att våra fackliga rättigheter skulle utsträckas, och ledande företrädare för Svenska Freds- och Skiljedomsföreningen förutspådde att med svenska fredsvänner vid bordet skulle unionen strax överge de militära konfliktlösningarna.

Det blev inte mycket av visionerna. Det är alltid något nytt utanförskap som måste brytas, något nytt bord vi ska göra oss värdiga att sitta vid, innan vi på allvar får vara med och påverka. Sist gällde det att utan onödig debatt stöka undan grundlagen och säga ja till Lissabonfördraget.

Det gäller också att ställa upp när stormakterna kallar till så kallade insatser i utlandet. Utanförskap leder nämligen ingen vart, förklarade Svenska Freds ordförande Anna Ek i en enkät i Aftonbladet om kriget i Afghanistan i augusti. Om vi är med och krigar får vi "en större trovärdighet när vi kritiserar andra länders krigföring och har lättare att påverka".

Längre går det nog inte att sträcka tankefiguren. Enfalden blir för uppenbar. Men vi lär få höra PR-orden ett tag till. "FN-soldater", "fredsstyrkor" och "fredsfrämjare" låter det när politiker, militärer och redaktörer talar om de svenska trupperna i Afghanistan.

Pröva det här i stället: legosoldater i fossilkapitalismens sista strider. Kriget i Afghanistan är ett krig för kontroll över jordens kvarvarande tillgångar av olja och naturgas.

Våra styresmän talar visserligen om att hejda den globala uppvärmningen, men ju mer av reserverna av fossila bränslen som pumpas upp och förbränns, desto större är risken att växthuseffekten skenar. Tyska och brittiska forskare publicerade en uppskattning i tidskriften *Nature* i juni i år: Mindre än en fjärdedel av de tillgängliga tillgångarna kan tas i bruk fram till 2050. Sedan är den beräknade maximalt tillåtliga halten av koldioxid i atmosfären nådd. Det innebär att stordelen av den kvarvarande oljan i Saudiarabien, Irak och andra länder i Mellanöstern måste bli kvar i hålrummen under ökensanden. Det betyder också att storstilade projekt som att utvinna olja ur petroleumhaltig sand i de arktiska områdena i Kanada måste skrinläggas.

Radikala omställningar av ekonomi och samhälle är nödvändiga, men de ledande kapitalistiska länderna har hittills inte lyckats lyfta sig ens till en planmässighet av det slag de gav prov på under världskrigen. Försöken att med handel med utsläppsrätter, subventioner av biobränslen och andra marknadsmekanismer möta klimatkrisen har gett storvinster för energibolagen i EU och rikliga belöningar åt deras direktörer, medan fattigt folk i tredje världen drivits från jord och hem och sett priserna på maten skjuta i höjden. Ny teknik har kommit i bruk och vindkraften och solenergin har expanderat, men EU kommer enligt en rapport inför Köpenhamnsmötet inte att nå sitt mål om 20 procent av energin från förnyelsebara källor 2020. Investeringarna i den nya energin har sjunkit kraftigt i den ekonomiska krisen. Bara 8 procent av den nya elkraftskapacitet som är under installation i EU är av förnyelsebart slag, tre fjärdedelar bygger på förbränning av naturgas och kol.

I de prognoser de rika ländernas energiorgan IEA publicerar är det inte tal om att lämna olja och naturgas i marken och avbryta projekt för utvinning av nya tillgångar av fossila bränslen. I årets rapport varnar man visserligen för att låta förbrukningen fortsätta som hittills. Med lämpliga ekonomiska signaler ska nya hus blir mer energieffektiva, kolet fasas ut ur kraftverken och varje ny bil i genomsnitt bara släppa ut hälften så mycket koldioxid som förut. Men inte ens i detta scenario sjunker den globala efterfrågan på olja och naturgas: ”Med undantag för kol är efterfrågan på alla bränslen likväl högre 2030 än 2007, och fossila bränslen är fortfarande de dominerande energikällorna år 2030.”

Problemet är i detta perspektiv inte *för mycket* olja och naturgas utan *för lite*. De ledande kapitalistiska ländernas ”energisäkerhet” sägs vara i fara till följd av svårigheter att få produktionen att öka i samma takt som efterfrågan. Visserligen förväntar sig IEA och annan expertis ett överskott av naturgas de närmaste åren till följd av att ny teknik öppnat tidigare svåråtkomliga reserver i USA för utvinning. Men det är tveksamt om det kommer att påverka priserna i Europa och förhoppningarna kan, som många gånger förr, vara överdrivna för att attrahera de väldiga kapital investeringarna kräver. Lättnaden är i alla händelser övergående.

Oljeproduktionen går enligt IEA:s prognoser att skruva upp från 83 miljoner till 103 miljoner fat om dagen. Men det är en medvetet överdriven siffra avsedd att lugna marknaderna, uppger en initierad källa för tidningen Guardian. Inte ens 90 till 95 miljoner fat om dagen går att räkna med, enligt många av organisationens egna experter.

Befintliga tillgångar sinar snabbare än väntat, och investeringarna i ny produktion inte är stora nog att vända utvecklingen. De västliga olje- och energibolagen har kapital och teknik för att pumpa bränsle också ur svåråtkomliga reserver, och de behärskar försäljningskanalerna. Men numera har de sällan några större egna råvarutillgångar. Oljan och naturgasen är ofta i statlig ägo i länder i världsekonominns periferi.

Det blir en tvekamp om villkoren för produktionen. Energijättarna har monopol på teknik och försäljningskanaler, petroleumländerna har monopol på råvaran, och båda sidorna gör i kraft av sina ensamrätter anspråk på de väldiga vinsterna i energiproduktionen. De träter om fördelningen.

För råvaruländerna är det sällan någon större brådskan att bryta dödläget. Ju längre tiden går, desto knappare blir utbudet på marknaden. Då stiger övervinsterna i produktionen och värdet på de reserver som finns kvar i marken. Men för fossilkapitalismens kärnländer är det tvärtom: de har bråttom, de har svårt att klara sig utan säker tillförsel av olja och naturgas. Vid sidan om kattrakandet kring kostnaderna för klimatkrisen pågår därför en kamp om kontrollen över de kvarvarande tillgångarna av fossila bränslen.

Det handlar inte bara om ekonomiska prövningar till följd av stigande priser på olja och naturgas. De västliga monopolkapitalen ser i utvecklingen på energiområdet ett långsiktigt hot mot sin särställning i världen.

Henry Kissinger och Martin Feldstein, ekonomisk rådgivare till president Reagan, varnade hösten 2008 för ”den största värdeöverföringen i mänsklighetens historia”. De tänkte då inte på bankdirektörernas bonusar eller på kapitalackumuleringen i de världsomspännande företagskoncernerna. Larmet gällde flödet av pengar till oljeländerna. Hundratals miljarder dollar ”pressas ur världens mäktigaste nationer av några av världens svagaste. Men offren låter det ske utan att röra ett finger ...” Särskilt oroande är att oljeländerna denna gång inte passivt överlåter åt amerikanska och europeiska banker att förvalta överflödskapitalet. De köper aktier och hela företag i stället, vilket kan ”fresta kreditorerna att utöva ett växande inflytande över de västliga ekonomierna”. Slutsats: ”Detta sakernas tillstånd går i längden inte att tolerera.”

Den gamle Clintondiplomaten Richard Holbrooke formulerade sig i närmast identiska ordalag i Foreign Affairs samma höst. USA:s nästa president måste, skrev han, uppmärksamma ”de ofantliga långsiktiga geostrategiska följderna” av det höjda oljepriset. Ryssland, Iran och Venezuela är redan till besvär, och i framtiden, varnade han, kommer ännu mer pengar att finnas tillgängliga för att finansiera farliga ickestatliga aktörer som söker förgöra Israel eller destabilisera delar av Afrika och Latinamerika eller attackera Förenta Staterna. En utväg är att minska USA:s beroende av importerat bränsle och utveckla alternativa energikällor, men oljan i Mellanöstern förblir avgörande under överskådlig tid. ”I hjärtat av den geostrategiska utmaningen för Förenta Staterna ligger fem länder med sammanknutna gränser, skrev Holbrooke och räknade upp Turkiet, Irak, Iran, Afghanistan och Pakistan. Han är idag president Obamas personliga sändebud i Afghanistan och Pakistan.

Klimatfrågan är i debatten i USA:s statsorgan och privata tanketruster sammanflätad med oron för ”energisäkerheten”. Pläderingarna för alternativ energi handlar om importberoende och geopolitik snarare än om koldioxid i atmosfären.

Det fossila bränslets dominans är ett bekymmer, förklarar höga militärer och företagsledare i rapporten A National Strategy for Energy Security från september 2008. Landet behöver olja till 96 procent av sina transporter. Det gör USA sårbart för störningar av tillflödet. USA måste därför, heter det, minska sitt oljeberoende med alternativ energi – och samtidigt försäkra sig om ett ökat utbud av olja. Tvekampen mellan energijättar och petroleumstater ska lösas på den västliga företagsamhetens villkor. Oljeländerna ska förmås att släppa in de utländska oljebolagen så att det blir fart på investeringarna, och USA:s krigsmakt ska skydda den världsomspännande infrastrukturen av oljekällor och transportvägar mot ”sabotage, attacker och politisk manipulation”.

Pentagon bör vidare, föreslås det, ta upp diskussioner med sina allierade om att ”skapa en arkitektur som förbättrar säkerheten i strategiska nyckelområden”. Ett exempel är området kring Persiska viken, ett annat Centralasien, där ”krig i årtionden har förhindrat byggandet av en rörledning över Afghanistans territorium”.

På Vita husets initiativ har USA och EU inrättat en särskilt organ för samråd i energifrågor, EU-US Energy Council. Såväl USA:s utrikesminister som den nya EU-presidenten och den höga representanten för utrikesfrågor ska närvara vid de årliga sammankomsterna, och arbetsgrupper kommer att tillsättas för att i samarbete med storföretagen diskutera åtgärder. Sveriges näringsminister Maud Olofsson, som tillsammans med utrikesminister Carl Bildt företrädde EU vid det första mötet i november, lanserade projektet som en räddning ur klimatkrisen med ”ett klart fokus på affärsmöjligheter och konkret samarbete både på politisk nivå och mellan företag på båda sidor av Atlanten”.

På dagordningen står tekniska fixar av det slag de stora industrikoncernerna och energibolagen föredrar att diskutera när växthuseffekten kommer på tal: biobränslen, koldioxidlagring och kärnkraft. Men utgångspunkten för USA:s initiativ var enligt Richard Morningstar, Hillary Clintons särskilda sändebud för euroasiatisk energi, inte klimatfrågan utan en strävan att samordna politiken för energisäkerhet, ”i synnerhet pipelinepolitiken i Kaukasus och Centralasien”. I ett gemensamt uttalande om det nya energirådet föresätter sig USA och EU att främja ”öppna, stabila och icke-diskriminerande globala energimarknader”, det vill säga fri tillgång för de västliga olje- och energibolagen till petroleumländernas reserver av fossilt bränsle. USA och EU ska också, heter det, göra transportvägar och annan infrastruktur säkrare och utveckla nya, alternativa försörjningsleder.

Pipelinepolitiken är en huvudfråga när EU diskuterar energisäkerhet. Kommissionen konstaterade i en handlingsplan hösten 2008 att EU hämtar över hälften av sin energi från länder utanför unionen och att detta importberoende kommer att bestå ”under många år framåt”. Även om målen för klimatpolitiken skulle uppnås, vilket alltså är högst osäkert, ”beräknas nettoimporten av fossila bränslen år 2020 i stort sett motsvara dagens nivåer”. Till detta kommer ”en fortsatt stadig och betydande ökning av efterfrågan” på olja och naturgas på den globala marknaden ”på medellång sikt”:

”Samtidigt börjar återstående reserver och ännu outnyttjad produktionskapacitet att i allt högre grad koncentreras till några få händer. Den senaste tidens kraftiga prisökningar och prissvängningar på olje- och gasmarknaderna återspeglar detta förhållande.

För EU:s del är detta mest oroande när det gäller gas, eftersom en rad medlemsstater i överväldigande grad är beroende av en enda leverantör. Politiska händelser i leverantörs- eller transitländerna, olyckor och naturkatastrofer, klimatförändringarnas effekter etc. erinrar oss om hur sårbar EU:s direkta energiförsörjning är.”

Den stora gasleverantören är Ryssland. EU-länderna importerar idag omkring 61 procent av sin gas, varav 42 procent från Ryssland. Båda måtten väntas stiga kraftigt framöver. Till detta kommer att Ryssland kontrollerar en stor del av det nätverk av rörledningar som förser Väst-europa med gas från Kaukasus och Centralasien. 2004 kom 70 procent av EU:s gasimport den vägen.

Sedan Vladimir Putin och hans allierade tog över i Kreml har den ryska staten planmässigt stärkt sin kontroll över energisektorn. Statliga Gazprom står ensamt för över 70 procent av landets gasproduktion och har monopol på exporten. Ryssland har slutit avtal med före detta sovjetrepubliker i söder om leveranser av gas och bygger nya rörledningar för att slippa transporter genom Ukraina och andra länder som kan störa flödet. Med gasledningen i Östersjön kan Gazprom leverera gas direkt till Tyskland och den vidare västeuropeiska marknaden, och med en ny pipeline under Svarta havet blir det tillförsel till EU utan trilslande transitländer också i söder.

Tyskt kapital och tysk statsledning har starkt engagerat sig i Nord Stream, som Östersjöprojektet kallas. Förra förbundskanslern Gerhard Schröder drev igenom det tyska beslutet bara några veckor före sin avgång. Strax blev han styrelseordförande för det gemensamma bolag som ska bygga och äga ledningen. I South Stream, det sydliga projektet, är Silvio Berlusconi och italienska energijätten ENI involverade.

Dessa bilaterala affärer med Ryssland bekymrar ämbetsmännen i Bryssel. Kommissionen vill se en samfällad politik för att försvaga den ryska ställningen på energiområdet. EU kräver att Ryssland ska göra sina energireserver och transportleder fritt tillgängliga för utländskt kapital och försöker samtidigt hindra Gazprom att etablera sig i försäljningsledet i Västeuropa, men också i detta följer Tyskland och Italien sina egna linjer.

Än så länge går merparten av Rysslands gasexport till EU-länderna genom Ukraina. När EU i mars utan rysk medverkan slöt ett avtal med regeringen i Kiev om modernisering av landets nätverk av rörledningar reagerade den ryska statsledningen omedelbart och förklarade att den betraktade planerna som ”en ovänlig handling”. Tvister om betalningen för den naturgas Ukraina förbrukar för egen del har tidigare lett till stopp för leveranserna västerut.

EU hämtar naturgas också från Nordafrika och har börjat intressera sig för tillgångarna i Nigeria, de sjunde största i världen. Ett förslag är att bygga en rörledning genom Sahara till Sydeuropa. Men konkurrensen om råvarureserverna i Afrika är hård. Såväl Gazprom som statliga kinesiska bolag flyttar fram sina positioner.

I Arktis kan den globala uppvärmningen göra ytterligare reserver av fossila bränslen tillgängliga, men det är utsikter på lång sikt och det är inte på något sätt klart hur tillgångarna ska fördelas.

I fokus för EU:s inte fullt så gemensamma energipolitik är därför den så kallade södra korridoren, en ny led för tillförsel av fossilt bränsle från Kaukasus, Centralasien och Mellanöstern. USA har länge drivit på planerna att pumpa olja och gas ur regionen vid sidan om det ryska pipelinenätet, och vid bildandet sitt energiråd framhöll USA och EU den södra korridoren som en lovande möjlighet att ”främja global energisäkerhet”.

En rörledning för olja från Baku i Azerbajdzjan till Tblisi i Georgien och Ceyhan vid Turkiets Medelhavskust började byggas i slutet av 1990-talet. Richard Morningstar, som på president Bill Clintons uppdrag övervakade projektet, förklarade att oljan från området kring Kaspiska havet var väsentligt för det samlade utbudet i världen och därmed för USA:s energisäkerhet. Det gällde också, framhöll han, att främja ”suveräniteten och oberoendet” hos de nya staterna i området, det vill säga fjärma dem från Ryssland – och Iran. Det hade varit billigare att låta oljan flöda genom rörledningar över Iran ut på världsmarknaden, men det ville USA inte veta av. ”Producenterna ska enligt vår mening inte lita till rivaliserande länder, som Iran, för att få ut sina tillgångar”, meddelade Morningstar.

Samma överväganden ligger bakom det mångmiljardprojekt som EU med tillskyndan från USA formellt drog igång i juli i år. Med en 330 mil lång rörledning från Turkiet upp genom Bulgarien, Rumänien, Ungern och Österrike ska unionen få tillgång till naturgas från länderna kring Kaspiska havet. Nabucco, som denna pipeline kallas, blir en direkt konkurrent till den planerade ryska rörledningen under Svarta Havet till Bulgarien och Västeuropa.

Bygget är igångsatt utan att projektörerna på förhand vet om de kan fylla ledningarna med kalkylerad mängd råvara. En ny rörledning under Kaspiska havet ska komplettera sträckningen, men Turkmenistan har i Ryssland och Kina redan stora spekulanter på sin gas, och landet exporterar också naturgas söderöver till Iran.

Kurderna i norra Irak, där det förutom oljan också finns naturgas, har aviserat intresse för Nabuccoprojektet, men den naturligaste lösningen vore att fylla rören med gas från Iran. Här sätter USA:s inringning stopp. Iran har världens efter Ryssland näst största tillgångar av naturgas, men produktionen är outvecklad till följd av brist på investeringar. USA och dess närmaste allierade hotar företag som gör affärer med Iran med repressalier. Den allestädes närvarande ambassadör Morningstar gjorde inför undertecknandet av Nabuccoavtalet klart att ledningarna ska vara stängda för iransk gas: ”... vi har inga planer på medverkan från Iran i detta projekt nu eller i framtiden.”

Iran saknar inte alternativ. Olja går bland annat till Indien och Kina, och nyligen skrev man kontrakt om bygget av en pipeline för naturgas till centrala Pakistan. Förhandlingar pågår med Indien om att dra ledningen vidare till Delhi. Ryssland och Gazprom har starkt intresse av projektet, eftersom det skulle minska risken för konkurrens i framtiden på den europeiska

gasmarknaden. Men USA ser i den planerade rörledningen ett strategiskt hot. Ett skäl för avtalet med Indien 2005 om samarbete inom kärnenergin var just att minska det indiska intresset för import av olja och gas från Iran.

USA har också aktualiserat planerna på en rörledning från Turkmenistan genom Afghanistan, ett projekt som talibanregeringen i Kabul efter förhandlingar med amerikanska Unocal tackade nej till i augusti 2001. TAPI-ledningen, som den kallas, skulle göra Pakistan och Indien mindre beroende av Irans energireserver – och samtidigt minska flödet av gas genom det ryska nätverket av rörledningar i Europa. I juni 2008 lyckades USA få till stånd ett avtal om projektet. Biträdande utrikesminister Richard Boucher framhöll att USA har ”grundläggande strategiska intressen” i Afghanistan som sträcker sig långt utöver kampen mot terrorismen. Han talade om en ”historisk möjlighet ... att skapa ett öppet Afghanistan som kan vara en förmedlare av energi, idéer, människor, handel och varor från Centralasien och andra ställen ner till Arabiska sjön”.

Men först måste landet, som det heter, stabiliseras. Den över 100 000 man starka invasionsarmén ska göra Afghanistan stadigt nog för det fria flödet av resurser till marknaden.

Jakten efter det fossila bränslet mynnar ut i ett stormaktsspel om herraväldet över Mellanöstern, Centralasien och Kaukasus. Krigskotteriet kring president George W Bush föreställde sig ”ett nytt amerikanskt århundrade” inlett med ett segerrikt intåg i Bagdad men fick snart se sitt övermod stukat. Den nya administrationen företräder en mer eftertänksam imperialism. Målet i Irak är en repris på britternas så kallade osynliga ockupation vid mitten av 1900-talet: en tillmötesgående lokal regering, fri tillgång till landets rikedomar och permanent militär närvaro. Barack Obama har talat om att ”lämna efter sig en minimal övervakningsstyrka i regionen”. Hur stor är en sådan minimal styrka? Obamas rådgivare Colin Kahl nämnde inför presidentvalet siffran 60 000 till 80 000 man.

Årets fredspristagare inledde sin tid i Vita huset med att skicka ytterligare 17 000 soldater till Afghanistan. Nu kommer 30 000 man till. USA:s soldater ska hem inom 18 månader, lovar Obama. Men tidsgränsen är flexibel. ”Det blir inte nu har 18 månader gått, nu ska alla ut”, förklarar befälhavaren för alla de utländska trupperna, även de så kallade FN-soldaterna, Stanley McChrystal. Liksom i Irak fortsätter USA att bygga militära baser i landet.

Bipartisan Policy Center, en tanketrust med tunga företrädare för både det demokratiska och republikanska lägret, utarbetade före presidentvalet i USA en detaljerad politik för hantering av det föregivna hotet från Iran: först diplomatiska utspel och skärpta ekonomiska sanktioner, sedan en regelrätt blockad och slutligen en ”kinetisk aktion”, det vill säga bombningar av militära mål, kärnkraftsanläggningar, elnät, broar och fabriker.

När det är gjort ska det bli som i Irak efter Kuwaitkriget, med inspektörer i en ändlös jakt efter massförstörelsevapen medan USA tar sig rätten att med fortsatta ekonomiska sanktioner och återkommande militära aktioner ingripa mot ”varje återuppbyggnad av den nukleära kapaciteten” och mot ”Irans förmåga att slå tillbaka”.

Humanitär hjälp måste till. Annars riskerar USA att ”förlora internationellt stöd för militära aktioner mot Iran – och för framtida aktioner mot andra stater”. Det kan handla om att ”släppa ner livsmedel och mediciner från luften” eller ”skydda och om nödvändigt förflytta flyktingmassor”. ”Dessa aktiviteter”, avslutar författarna, ”kan pågå i årtal eller kanske till och med årtionden.”

Det föregivna hotet från massförstörelsevapnen är liksom i fallet Irak en förevändning. Målet för USA:s politik är att kväsa varje stat eller folklig kraft som motsätter sig den utstakade arkitekturen för den olje- och gasrika regionen.

Ordförande för projektgruppen bakom dokumentet var Natos tidigare överbefälhavare, general James Jones, som också satt i styrelserna för oljebolaget Chevron och flygplanstillverkaren och rustningsjätten Boeing. Obama utsåg honom i december 2008 till sin rådgivare för nationell säkerhet. Han framhöll särskilt att Jones ”förstår sambandet mellan energin och den nationella säkerheten”.

Det betyder inte att krigsplanerna mot Iran ofrånkomligen kommer att sättas i verket. De redan påbörjade härtågen har gått illa. Motståndet har varit betydligt hårdare än väntat, och efter sammanbrottet på finansmarknaderna sviktar den ekonomiska basen för USA:s världsomspännande våldsmaskineri. Den gamle presidentrådgivaren Zbigniew Brzezinski varnar för ett fyrfrontskrig med USA indraget i både Irak, Afghanistan, Pakistan och Iran: ”Det vore slutet för Amerikas dominans.”

Obama är medveten om faran. Därför anstränger han sig att få med andra stater i sina krigsföretag.

Redan vid Natotoppmötet under Kosovokrisen 1999 tvingade USA igenom en utvidgning av de ömsesidiga försvarsförpliktelserna. De ska nu inte bara träda i kraft vid ett väpnat angrepp utifrån utan också vid ”andra risker av omfattande slag” såsom ”störningar av tillförseln av vitala resurser”.

Denna utvidgade rätt till självförsvar är ett privilegium för USA och dess förbundna att angripa och ockupera främmande länder. Men när regering och riksdag skickar svensk trupp att delta i krigen handlar det förstås om annat än olja och gas. Fredssoldaterna försvarar kvinnor, barn och mänskliga rättigheter.

Och Maud Olofsson och ambassadör Morningstar räddar klimatet med ”klart fokus på affärsmöjligheter”.

Artikeln finns tillgänglig med noter på www.mikaelnyberg.nu.